

NATO
+
OTAN

PIECI GALVENIE
MĪTI PAR
NATO Latvijā

1. NATO klātbūtne Latvijā (Baltijā) pasliktinās drošības situāciju reģionā

Patiesība: Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) mērķi ir definēti alianses dibināšanas dokumentā, kurā ir minēts, ka dalībvalstis ir “apņēmušās sargāt savu tautu brīvību, kopējo mantojumu un civilizāciju, kas dibināta uz demokrātijas, personas brīvības un likuma varas principiem”.¹ No tā izriet, ka **NATO pamatuzdevums ir kolektīvas aizsardzības nodrošināšana. NATO spēku izvietošana Baltijā ir saistīta tikai un vienīgi ar aizsardzības funkcijām un nekādā gadījumā nav uzskatāma par draudu Krievijas Federācijai (KF) un drošības situāciju saasinošu faktoru reģionā.**

Kopš “aukstā kara” beigām NATO ir cītīgi strādājusi pie draudzīgu attiecību izveidošanas ar KF. NATO un KF attiecību pamatā ir 1997. gadā parakstītais “Pamataakts par savstarpējām attiecībām, sadarbību un drošību starp NATO un Krievijas Federāciju” (*Founding Act on Mutual Relations, Cooperation and security between NATO and Russian Federation*). Parakstot šo līgumu, KF piekrita, ka NATO neizvietos savās dalībvalstīs pastāvīgas kaujas vienības, tomēr drīkstēs attīstīt dalībvalstu sadarbības spējas, integrāciju un palīgspēku uzņemšanas spējas.² **Alianse ir pildījusi savus solījumus un nevienā no tās dalībvalstīm, ieskaitot Latviju, nav izvietots pastāvīgs karaspēks.** Minētais līgums ar KF piekrišanu ir pagarināts 2002. gadā NATO un Krievijas samītā Romā un 2010. gadā NATO samītā Lisabonā.

KF ir iekļauta alianses sadarbības programmā “Partnerattiecības mieram” (Partnership for Peace), Eiroatlantijas Partnerības padomē (Euro-Atlantic Partnership Council) un 2002. gadā izveidotajā NATO un Krievijas padomē (NATO–Russia Council). Papildus tam NATO militārās mācības tiek rīkotas pēc Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Vīnes dokumentā (2011) noteiktās kārtības, kā ietvaros KF allaž tikusi informēta par alianses militārajām aktivitātēm un KF novērotājiem ir bijusi nodrošināta piekļuve NATO mācību norisei.

¹ Ziemeļatlantijas līgums:

www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts/17120.htm?selectedLocale=lv

² Pamatakts par savstarpējām attiecībām, sadarbību un drošību starp NATO un Krievijas Federāciju:

www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts/25468.htm

2. NATO karavīru atrašanās Latvijā ir līdzvērtīga okupācijai

Patiesība: 1907. gadā pieņemtās Hāgas konvencijas 42. pantā minēts, ka “teritorija tiek uzskatīta par okupētu, kad tā ir faktiski pakļauta naidīgas armijas varai”.³

NATO spēku atrašanos Latvijā nevar interpretēt kā okupācija, jo Latvija kopš 2004. gada 29. marta ir alianses dalībvalsts. **NATO ir Latvijai draudzīgs spēks** – sabiedrotie, kuru daļa ir arī mūsu Nacionālo bruņoto spēku karavīri. Latvijas un citu alianses dalībvalstu karavīri ir daļa no kopīgas NATO armijas, kurai ir likumīgas tiesības atrasties jebkurā no alianses dalībvalstīm.

Latvijas iestāšanās NATO bija demokrātisks process, kuru atbalstīja lielākā daļa Latvijas sabiedrības un apstiprināja Latvijas demokrātiski ievēlētā valdība. Arī NATO Varšavas samitā 2016. gadā pieņemto lēmumu par NATO daudznacionālās bataljona līmeņa kaujas grupas pagaidu izvietojumu Latvijā atbalstīja visas NATO dalībvalstis. Neviena valsts nav atzinusi, ka Latvijas iestāšanās NATO vai sabiedroto karavīru pagaidu izvietojuma Latvijā teritorijā būtu līdzvērtīga okupācijai.

³ 1907. gada IV Hāgas konvencija “Sauszemes kara likumi un paražas”

3. Militāra konflikta gadījumā NATO neaizstāvēs Latviju

Patiesība: Iestājoties NATO, visas sabiedroto valstis ir piekritušas pildīt alianses dibināšanās līgumā iekļauto 5. pantu, kas paredz, ka visas iesaistītās “**puses vienojas, ka bruņotu uzbrukumu vienai vai vairākām no tām Eiropā vai Ziemeļamerikā uzskatīs par uzbrukumu visām dalībvalstīm, un tādēļ tās apņemas, ka šāda uzbrukuma gadījumā katra no tām, izmantojot individuālās un kolektīvās paš aizsardzības tiesības, kas paredzētas Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu 51. pantā, sniegs palīdzību Pusei vai Pusēm, kas pakļautas uzbrukumam (..)**”⁴

NATO līguma 5. panta ievērošana ir pamatā alianses veiksmīgai pastāvēšanai, un visas tās dalībvalstis ir ieinteresētas nepieciešamības gadījumā pildīt pantā iekļautos noteikumus. Pretējā gadījumā NATO nevarētu turpināt nākotnē efektīvi nodrošināt dalībvalstu drošību, kā arī tas samazinātu kopējo kolektīvo drošības līmeni. **Visi NATO dalībvalstu līderi ir pauduši pārliecību, ka nepieciešamības gadījumā Ziemeļatlantijas līguma 5. pants tiks izpildīts un neviena valsts krīzes situācijā netiks atstāta viena pati.**

⁴ Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūti:

www.mfa.gov.lv/arpolitika/starptautiskas-organizācijas/latvija-apvienoto-naciju-organizacija/apvienoto-naciju-organizācijas-statuti

4. NATO spēku izvietošana Latvijā tiek finansēta no vietējo nodokļu maksātāju līdzekļiem un kaitē Latvijas ekonomikai

Patiesība: Latvijas aizsardzības budžets tiek tērēts tikai Latvijas Nacionālo bruņoto spēku aizsardzības spēju palielināšanai. No nodokļu maksātāju naudas tiek finansēta Nacionālo bruņoto spēku infrastruktūras un kaujas spēju attīstīšana. Līdz ar to **NATO karavīru uzturēšanos Latvijā finansē valstis, kuras viņus nosūta, turklāt NATO kontingents iegādājas preces un pakalpojumus no Latvijas uzņēmējiem, palielinot viņu ienākumus.** Latvijas aizsardzības 2017. gada budžets veido tikai 1,7% no iekšzemes kopprodukta (IKP). Lai izpildītu NATO statūtos noteiktās prasības, 2018. gadā Latvijas aizsardzības budžets tiks palielināts līdz 2% no IKP. Salīdzinoši, piemēram, KF aizsardzības budžets pēdējos gados ir bijis 4 –5% robežās no IKP. Līdz ar to **cena, ko Latvija maksā par savas aizsardzības nodrošināšanu, ir samērīga un maz ietekmē valsts kopējo budžetu.**

NATO kontingenta izvietošana Latvijā, visticamāk, atstās pozitīvu iespaidu uz valsts ekonomiku, jo sabiedroto karaspēks pats par sevi ir garants reģiona drošībai. Investīciju apjomu daudz negatīvāk ietekmētu situācija, kurā NATO atteiktos palīdzēt Latvijai un nepiedāvātu sabiedroto bataljonu izvietošānu Austrumeiropā. Turklāt NATO vajadzībām paredzētie celtniecības projekti palīdzēs iekustināt valsts ekonomiku, radot jaunas darbavietas un piesaistot sabiedroto finansējumu.

5. NATO karavīri ar necieņu izturas pret Latvijas iedzīvotājiem

Patiesība: Atrodoties Latvijā, alianses karavīri pastāvīgi iesaistās dažādos labdarības projektos un programmās, lai palīdzētu vietējiem iedzīvotājiem un vairotu sabiedrības uzticību *NATO*.

Pēdējo divu gadu laikā sabiedroto karavīri ir piedalījušies brīvprātīgo darbā Bērzupes speciālajā vidusskolā, Spāres internātpamatskolā, Silmalas bērnudārzā, Bērnū klīniskajā universitātes slimnīcā, Naujienes bērnunamā, Tilžas internātskolā, audžuģimeņu mājā “Zvanieki” un daudzviet citur Latvijā. *NATO* karavīru pozitīvās darbības piemēri ne vienmēr tiek atspoguļoti masu saziņas līdzekļos, vairāk uzmanības pievēršot dažiem atsevišķiem negatīviem gadījumiem.

Informācija, kas nereti tiek izplatīta masu saziņas līdzekļos, norādot, ka citu valstu karavīri, ja viņi pārkāps likumu, netiks sodīti, ir nepatiesa. Citu *NATO* valstu karavīru uzturēšanās Latvijā ir stingri reglamentēta, arī noziedzīga nodarījuma izdarīšanas gadījumos.

OFICIĀLĀS INTERNETA VIETNES:

▶ **www.nato.int**

(Ziemeļatlantijas līguma organizācija – NATO)

▶ **www.mod.gov.lv**

(Aizsardzības ministrija)

▶ **www.mod.mfa.lv**

(Ārlietu ministrija)

▶ **www.mil.lv**

(Nacionālo bruņoto spēku interneta vietne)

▶ **www.sargs.lv**

(militāro ziņu portāls)

▶ **www.stratcomcoe.org**

(NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrs)

PĒTNIECISKIE RESURSI:

▶ **www.appc.lv**

(Austrumeiropas politikas pētījumu centrs)

▶ **www.lai.lv**

(Latvijas Ārpolitikas institūts)

CITI RESURSI:

- ▶ www.lsm.lv
- ▶ www.irir.lv
- ▶ www.e-viedoklis.lv
- ▶ www.bloomberg.com
- ▶ www.dw.com/en
- ▶ www.osw.waw.pl/en
- ▶ www.politico.com
- ▶ www.reuters.com
- ▶ www.echo.msk.ru
- ▶ www.meduza.io
- ▶ www.svoboda.org
- ▶ www.novayagazeta.ru

